

Prema preliminarnim podacima dobivenim nakon poplava koje su zadesile Bosnu i Hercegovinu u maju 2014. godine, pretpostavka je da bi od 10 do 15 hiljada ljudi u realnom sektoru moglo **trajno ostati bez posla** kao posljedica ove elementarne nepogode u BiH, a isto toliko ljudi i u poljoprivredi.

OBRAZOVNI SISTEM NIJE USKLAĐEN SA TRŽIŠTEM RADA

Zbog izražene dugoročne nezaposlenosti, većina registriranih nezaposlenih osoba posjeduje zastarjelo znanje, vještine i kompetencije. Postoji veliki broj nezaposlenih osoba sa zanimanjima/zanatima koja **nisu bila potrebna u posljednjih 10 godina**.

Donošenje zakona i drugih potrebnih kvalitetnih propisa iz oblasti obrazovanja odraslih, stručnog obrazovanja i obuke koji će uvažavati potrebe osiguranja kvalitetnog programa stručne obuke značajno će doprinjeti pozitivnim promjenama na tržištu rada.

Obrazovanje radne snage je jedan od ključnih faktora koji utiču na nivo zaposlenosti i nezaposlenosti, (ne)aktivnosti i nivoa plaća zaposlenih.

Iako je preko pola miliona nezaposlenih u BiH, poduzetnici stalno vape za **stručnom** radnom snagom

Zbog novih tehnoloških dostignuća i savremenijih proizvodnih procesa, za svako novo zapošljavanje u postojećoj ili novoj industriji zahtijevat će se spreman sistem dodatnog obrazovanja odraslih. Ovo predstavlja veliki teret za poslodavce koji moraju da ulažu značajne resurse i da investiraju u obuku novih radnika koje zapošljavaju.

DONOŠENJE ZAKONA KOJIM ĆE SE UNAPRIJEDITI SISTEM OBRAZOVANJA ODRASLIH STIMULIRAĆE POSLODAVCE DA PROŠIRUJU OBIM POSLOVANJA I BROJ RADNIH MJESTA.

Od suštinske važnosti je **REDEFINIRANJE POSTOJEĆE I UTVRĐIVANJE POTPUNO NOVE OBRAZOVNE POLITIKE** (ciljeva i propisa) u oblasti stručnog obrazovanja, obuke i obrazovanja odraslih!

NE ZABORAVIMO, svako ima pravo na obrazovanje kao jedno od osnovnih ljudskih prava. Građani Bosne i Hercegovine zaslužuju slobodan pristup obrazovanju i slobodu da sami biraju svoju profesiju.

U 2014. godini je neprihvatljivo da formalno obrazovanje pruža zastarjelo znanje, da neformalna znanja u procesu zapošljavanja nisu priznata i da naše znanje i diplome u drugim državama, pa čak ni unutar BiH, nisu prihvaćeni.

Učenje u odrasloj dobi i cjeloživotno učenje postaje način kako da ostanemo u korak sa svijetom i promjenama u njemu.

Zbog toga, i niza drugih razloga, veoma je važno hitno donošenje zakona koji će regulirati oblast obrazovanja odraslih, a to se posebno odnosi na Federaciju BiH, tj. na kantone koji još uvijek nisu donijeli Zakon o obrazovanju odraslih, kao i na Brčko distrikt.

Zakoni o obrazovanju odraslih - PRIORITET!

"Svi smo mi odrasli učenici.
Većina je nas naučila mnogo više izvan škole nego u njoj."
(Laurent A. Daloz)

Ovaj dokument je sačinjen uz finansijsku pomoć Evropske unije. Sadržaj ovog dokumenta je isključiva odgovornost ALDI-a i CCI-a ni pod kojim okolnostima ne odražava poziciju Evropske unije.

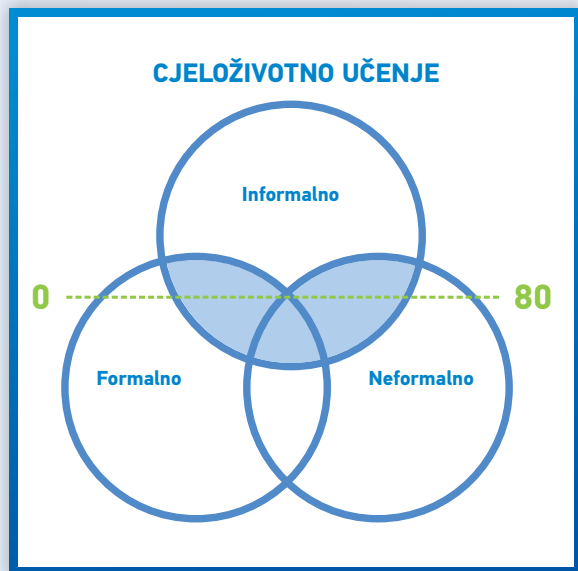
Ako znaš nešto, **RADI** nešto!
Ako ne znaš ništa, **UČI** nešto!

OBRAZOVANJE ODRASLIH

Šta je to obrazovanje odraslih?

Obrazovanje odraslih dio je jedinstvenog obrazovnog sistema koji obezbjeđuje odraslima tokom cijelog života sticanje znanja, vještina i kvalifikacija potrebnih za lični i profesionalni razvoj, rad i zapošljavanje, kao i društveno odgovorno ponašanje. Razlikujemo formalno, neformalno, informalno i samousmjereno obrazovanje odraslih.

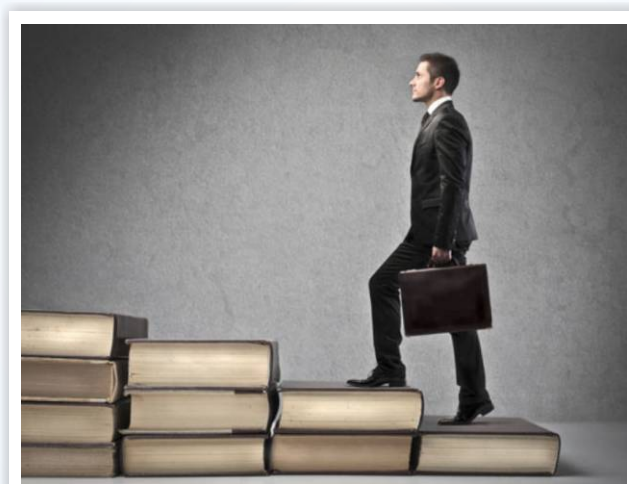
FORMALNO obrazovanje odnosi se na programe koji su javno verifikirani, upisuju se u radnu knjižicu i obuhvataju:

- ZAVRŠETAK OSNOVNE ŠKOLE
- SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE ODRASLIH:
 - Sticanje srednje stručne spreme (programi namijenjeni svima koji nemaju završenu srednju školu);
 - Prekvalificiranje (za sve one koji žele steći novu stručnu spremu na istom obrazovnom nivou, npr. prekvalifikacija mehaničara u trgovca);
 - Usavršavanje (za sve one koji žele nadograditi već postojeća znanja);
 - Osposobljavanje (kratki kursevi/programi kojima se stiču znanja potrebna za obavljanje jednostavnih poslova).
- VISOKO OBRAZOVANJE

NEFORMALNO obrazovanje odraslih odnosi se na različite kurseve na kojima se uče jednostavniji poslovi, socijalne vještine ili različiti programi namijenjeni ličnom razvoju. Takvi programi se često ne upisuju u radnu knjižicu, ali su jednako korisni u sticanju znanja i unaprjeđivanju vještina.

INFORMALNO obrazovanje predstavlja proces samostalnog sticanja znanja i vještina, prihvatanja stavova i pozitivnih vrijednosti u svakodnevnom životnom, radnom i socijalnom okruženju.

SAMOUSMJERENO obrazovanje se odvija kroz aktivnosti kojima odrasla osoba sama uspostavlja proces učenja i odgovornosti za rezultate tog učenja bez neposredne i kontinuirane pomoći drugih.

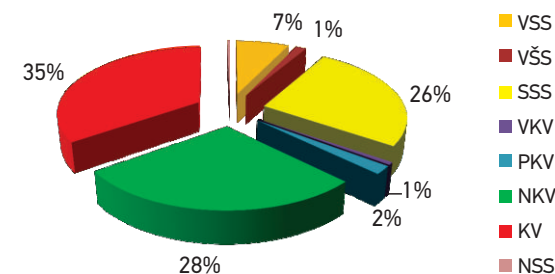
Veza obrazovanja i tržišta rada

U martu 2014. godine, Bosna i Hercegovina je imala ukupno 552.452 nezaposlenih na evidencijama službi za zapošljavanje, što je za 22.399 osoba više u odnosu na isti mjesec 2011. godine.

Proteklih 20 godina nezaposlenost je najveći ekonomski problem Bosne i Hercegovine, jer stopa nezaposlenosti kontinuirano raste, a broj nezaposlenih osoba približava se broju zaposlenih.

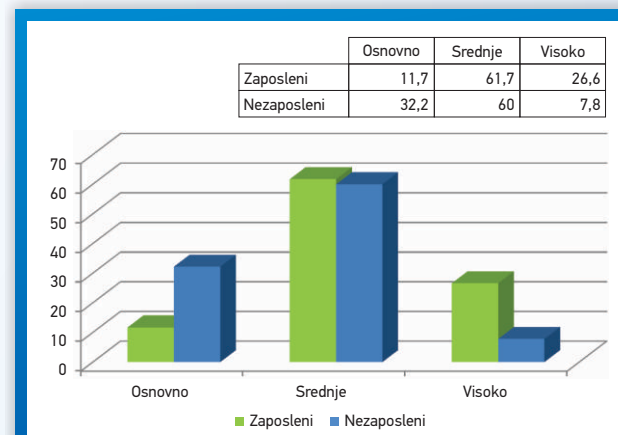
U 2013. godini Bosna i Hercegovina je imala 1,1 milion radno sposobnih osoba koje su imale maksimalno završeno osnovno obrazovanje. Od ovog broja svega 161 hiljada je zaposleno, a 922 hiljade ili 85% nezaposleno ili ekonomski neaktivno.

VSS	VŠS	SSS	VKV	PKV	NKV	KV	NSS
39.309	7.805	144.607	3.559	10.682	154.814	191.046	1.660
UKUPNO							553.482

Nezaposlene osobe prema stručnoj spremi u BiH 2013.g.
(Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje BiH)

Najveći dio radne snage ima završeno srednješkolsko obrazovanje i od ukupno 1,26 miliona, njih 507 hiljada je bilo zaposleno, a 756 hiljada nezaposleno ili ekonomski neaktivno.

Zaposlene i nezaposlene osobe prema kvalifikacionoj strukturi
(Izvor: Federalni zavod za zapošljavanje, decembar 2013.g.)

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje, obrazovna struktura zaposlenih osoba u FBiH pokazuje da najveći udio zaposlenih (61,7%) ima završenu srednju školu, slijede zaposleni s osnovnom školom ili nižim obrazovanjem (11,7%) i 26,6% akademski obrazovanih osoba. Nezaposlene osobe imaju donekle sličnu obrazovnu strukturu: 60% osoba ima srednješkolsko obrazovanje, 32,2% su osobe s osnovnim obrazovanjem ili niže, dok je 7,8% nezaposlenih osoba završilo višu školu, fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat.